

INFORME SOBRE EL PROYECTO DE VARIANTE
DE LA N-II AL SEU PAS PER GIRONA .-

Xavier Gassiot i Matas
Joan Miró i Ametller
Lluís Motgé i Costa
Lluís Polo i Albertí
Lluís Vilar i Sais

Girona, abril de 1989

Í N D E X . -

	Pàg.
1.-INTRODUCCIÓ.-	1
1.1.-Antecedents.-	1
1.2.-Punts de partida i mètode.-	2
2.-CONSIDERACIONS SOBRE EL PROJECTE.-	2
2.1.-Consideracions generals.-	2
2.2.-Anàlisi annex d'Ecologia.-	3
2.3.-Anàlisi Estudi de Repercussió.-	4
2.4.-Consideracions Pla Especial.-	4
3.-VALORACIÓ D'ALTERACIONS.-	5
3.1.-Introducció.-	5
3.2.-Incidències sobre gesa.-	5
3.3.-Incidències sobre flora.-	6
3.4.-Incidències sobre fauna.-	6
3.5.-Incidències sobre el paisatge.-	7
4.-MESURES CORRECTORES.-	7
4.1.-Consideracions generals.-	7
4.2.-Modificacions del Projecte.-	8
4.3.-Actuacions i correccions.-	8
4.3.1.-Aspectes tècnics.-	9
4.3.2.-Aspectes població humana.-	10
4.3.3.-Aspectes medi geològic.-	10
4.3.4.-Aspectes vegetació.-	11
4.3.5.-Aspectes fauna.-	12
4.3.6.-Altres aspectes.-	12
5.-CLOENDA.-	13

INFORME SOBRE EL DESVIAMENT DE LA N-II

1.-INTRODUCCIÓ.-

1.1.-Antecedents.-

Un cop tramés per part del "Ministerio de Obras Públicas y Urbanismo" el Projecte de Variant de la N-II, al seu pas per Girona, l'Ajuntament d'aquesta Ciutat sol·licità, als signants d'aquest Informe, en representació del Col·legi Universitari de Girona, de l'Associació de Naturalistes de Girona o a títol personal, assessorament tècnic de cares a minimitzar, en la mesura que fos possible, la incidència ecològica de l'esmentada Variant dins del Terme Municipal de Girona i, especialment, dins la Vall de Sant Daniel, afectada per un Pla Especial de Protecció promogut pel propi Consistori gironí.

El referit projecte elaborat pel M.O.P.U. consta de 13 volums, als quals s'ha afegit posteriorment un "Estudi de Repercussió Ambiental i Reordenació Ecològica" realitzat pel biòleg Joan Senent-Josa.

La Variant de Girona ha estat i segueix essent objecte de polèmica per raons diverses, raons que han fet que hagi estat debatuda durant molts anys. L'opció final acordada per l'Est de la ciutat ha reactivat encara més aquesta polèmica, atesa l'àmplia oposició ciutadana a un traçat que afectés Sant Daniel i les estribacions de les Gavarres.

Un cop els diversos ajuntaments afectats acceptaren l'Alternativa Est, l'Ajuntament de Girona exigí mesures especials de cares a reduir l'impacte ecològic que previsiblement es produiria a la Vall objecte de protecció. Així, el Projecte del M.O.P.U. inclou un annex d'Ecologia, mentre que Consistori gironí imposà, per la seva banda, un altre estudi més complet com a condició prèvia a l'acceptació del projecte. Aquest estudi, ja esmentat, fou el que s'encarregà a Joan Senent-Josa.

Ni l'annex d'Ecologia del M.O.P.U. ni l'Estudi de Repercussió Ambiental poden ser considerats com a veritables estudis d'impacte, car no contempen diverses alternatives al traçat. Dins la mateixa línia cal considerar aquest Informe i les propostes concretes que inclou. D'altra banda cal tenir present també que no passa d'esser això: purament un informe que ni de bon troç pretén substituir o millorar els estudis inclosos o annexionats al projecte.

1.2.-Punts de partida i mètode de treball.-

El present Informe parteix exclusivament de l'anàlisi del Projecte presentat pel M.O.P.U. de "l'Estudi de Repercussió Ambiental i Reordenació Ecològica" i del Pla Especial de Protecció de Sant Daniel, complementat per dades de camp recollides "in situ". Les conclusions que se'n desprenen són, per tant, acotades de bon principi, ja que parteixen d'un traçat concret.

La Comissió Assessora és conscient de que les incidències derivades de l'execució de l'obra no seran únicament les que aquí es contemplen, i en aquest sentit creu vital un seguiment continuat, efectiu i doncs vinculant de l'obra. Aquest Informe és, doncs, molt genèric, tot i les recomenacions concretes que conté. Tanmateix en molts aspectes es fa difícil plantejar sol.lucions acurades i fiables, però els imprevistos poden ser considerables. òbviament tampoc s'ha entrat en detalls tècnics de construcció, que aquesta Comissió no es considera autoritzada a valorar.

La Comissió Assessora és conscient de què els seus postulats no són, ni molt menys, vinculants. Tot i així vol deixar-ne constància, fins i tot en sentit constructiu, dels que hom preveu inviables. És evident que la decisió política final no depèn de la Comissió, sinó del M.O.P.U. i del propi Ajuntament de Girona. En aquest sentit, de cap de les maneres ens volem fer responsables de les repercussions que el traçat Est de la Variant pot comportar, i ens volem reservar el dret d'actuar en conseqüència amb la totalitat de l'Informe emès, sigui o no acceptat pels qui han de prendre la decisió política final.

Esperem en tot cas que l'aplicació de totes les mesures acceptades i de totes les que proposem, serveixi per atenuar les alteracions ecològiques dins del supòsit de que la Variant Est sigui la que finalment es construeixi. Tanmateix, tampoc ens fem responsables de l'impacte global què, tot i les nostres recomenacions, l'esmentada Alternativa Est pot comportar.

2.-CONSIDERACIONS SOBRE EL PROJECTE, L'ESTUDI DE REPERCUSSIÓ AMBIENTAL I EL PLA ESPECIAL DE PROTECCIÓ DE LA VALL DE SANT DANIEL.-

2.1.-Consideracions generals.-

La Memòria del Projecte fa referència de manera molt breu, als antecedents tècnics i administratius del desviament de la N-II al seu pas per Girona.

L'esmentada Memòria i l'Estudi de Repercussió Ambiental fan referència, repetides vegades, al "Pla Especial de Protecció del Paisatge i la Vegetació de la Vall de Sant Daniel", actualment vigent.

El traçat de la Variant que figura en els plànols de l'esmentat Pla Especial és incorrecte, ja que la situa més a l'Est, be que posteriorment s'han corregit pels Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Girona.

A la Memòria del Projecte, l'alternativa de Variant escollida es justifica, per raons tècniques, funcionals, estètico-ecològiques i econòmiques, bé que en cap cas aquestes son enumerades.

La Memòria del Projecte és una justificació continuada a l'opció Est, especialment pel que fa referència als aspectes ecològics i, en concret, a la Vall de Sant Daniel. Hom dedueix un intent repetitiu de mostres de bona voluntat envers l'Ajuntament de Girona, ateses les exigències d'aquest, enfront l'irremissible afectació de l'àrea protegida de Sant Daniel. Un anàlisi qualitatiu però, no fa entreveure intencions reals de respecte envers el patrimoni natural per part del M.O.P.U., per raons que seguidament anem a exposar.

L'apartat d'Ecologia (annex 16) es centra gairebé exclusivament a la Vall de Sant Daniel, atesa la seva protecció i les exigències de l'Ajuntament de Girona. No valora però efectes globals i menysprea d'altres indrets de valor similar i fins i tot superior.

Les propostes de restauració i reforestació són molt poc concretades, en contrast amb la rigurositat que hom contempla, fins i tot pressupuestàriament, les obres d'enjardinament.

Hom conclou que el Projecte contempla tant sols vagament i per compromís els aspectes ecològics i de restauració.

2.2.-Anàlisi i consideracions sobre l'annex d'Ecologia de la Variant.-

L'annex 16 del Projecte no quantifica en cap moment les repercussions ambientals. Com a molt parla "de agresiones menores" (sic.) i no analitza globalment la problemàtica, reiterant tant sols continuats beneficis pel medi humà (hom suposa que a la ciutat, no al llarg de la traça de la variant), però minimitzant o ignorant les alteracions reals sobre el medi rural i silvo-pastoral, que sens dubte és el que patirà transformacions més profundes.

Continuament intenta justificar que els beneficis són molt superiors a l'impacte produït.

La reordenació ecològica es soluciona amb unes quantes repoblacions molt poc concretades i amb simples "recomanacions" a la direcció de l'obra. No es dona, però, enlloc, poder real a cap Tècnic en Medi Ambient.

No es donen tampoc directrius sobre els indrets més adients per instal·lar-hi el parc de maquinària, les plantes asfàltiques i d'O.F., els abocaments de terres sobrants ni les obres de restauració previstes en aquests indrets.

Tampoc s'especifica on hauràn d'emmagatzemar-se les terres d'excavació de falsos túnels en tant no es tornin a recobrir.

Es minimitzen les variacions torrencials de la xarxa hidrogràfica, i les possibles alteracions sobre les fonts, tradicionals indrets d'esbarjo.

2.3.-Anàlisi de l'Estudi de Repercussió Ambiental i Reordenació Ecològica.-

Aquest estudi té en molts aspectes les mateixes mancances del projecte del M.O.P.U. i parteix d'una filosofia similar: la justificació continuada de la Variant Est.

Pateix d'una manca absoluta de cartografia.

Insisteix molt en impactes sobre la població, molt poc sobre la gea i la flora i ignora completament la fauna. A l'entendre d'aquesta Comissió, l'estudi mostra un desequilibri evident entre els diferents aspectes tractats.

Insisteix també, igual que el M.O.P.U., que el major impacte es produirà en el moment de la construcció. Potser és veritat fins a cert punt, però no es pot ignorar que "a posteriori" en són previsibles d'altres de tipus permanent que no es contemplan.

Les obres de restauració pateixen de les mateixes inconcrecions que a la Memòria del Projecte.

La valoració dels diversos impactes és incoherent amb els propis paràmetres que es fan servir.

2.4.-Consideracions sobre el Pla Especial de Protecció de la Vall de Sant Daniel.-

Pel què fa exclusivament referència a la zona protegida de Sant Daniel, la Comissió considera que l'anàlisi del Pla Especial és bàsic de cares a cercar solucions restrictives per minimitzar la incidència de la Variant.

Els articles 1, 4 i 8 (Capítol 1, Títol 1) del Pla Especial fan referència respectivament a la Naturalesa, al caràcter vinculant i a l'execució del Pla.

L'article 1 diu: "L'objecte d'aquest P.E. d'iniciativa municipal, és la protecció del paisatge i la vegetació de la Vall de Sant Daniel".

L'article 4 diu: "Les determinacions i disposicions del P.E., seran vinculants a tots els efectes pels particulars i l'administració, sense perjudici de les facultats pròpies dels Departaments de la Generalitat i de l'Administració Central per l'exercici d'acord amb les seves competències institucionals".

Queda clar per tant, que les determinacions i disposicions no poden afectar a un projecte de caràcter estatal com la Variant de la N-II.

L'article 8 diu: "L'execució del P.E., correspon a l'Ajuntament de Girona, sense perjudici de les competències que pertocuen a la Generalitat de Catalunya, a altres organismes competents i als particulars o entitats".

"Per garantir un millor funcionament i gestió de l'espai natural protegit, l'Ajuntament promourà la creació d'un Patronat (...) Patronat que

tindria diverses funcions tècniques i informatives per a la protecció i millora de l'espai natural protegit en el Pla".

Aquest Patronat, cinc anys després de l'aprovació del Pla, encara no ha sigut promogut. L'inexistència del Patronat és possiblement, al nostre entendre, un dels factors que permet que l'actual Projecte de Variant de la N-II al seu pas per Girona, afecti la Vall de Sant Daniel.

3.-VALORACIÓ D'ALTERACIONS PREVISIBLES.-

3.1.-Introducció.-

La relació que segueix no pretén ésser exhaustiva, car exigiria un estudi molt més complet del realitzat. Cal tenir en compte la possibilitat de que es produeixin incidències de difícil previsió, tant en el moment d'execució de l'obra com amb posterioritat. En aquest sentit, és recomenable un seguiment efectiu de la mateixa l'obra.

A nivell global la carretera implica una nova barrera important, tot i que dels 3440 m. de recorregut a la Vall de Sant Daniel, 1100 corresponen a túnels o viaductes i permeten una certa permeabilitat.

Provoca, així mateix una fragmentació de les comunitats vegetals i animals, amb disminució de la relació superfície/perímetre, que portarà a una parcial degradació de les comunitats, amb difusió a les vores d'espècies colonitzadores trivials, no corresponents a la comunitat. D'altra banda, apropa notablement el front d'humanització a les Gavarres.

S'ha considerat oportú i coherent valorar la incidència de la variant sobre el medi i el patrimoni natural no sols a l'àrea sotmesa a protecció especial (Sant Daniel), sinó que s'ha optat per una visió global més coherent (incloent-hi la totalitat del traçat de la Variant), atesa la magnitud i l'àrea afectada per l'obra.

3.2.-Incidències sobre la gea, la xarxa hidrogràfica i el sòl.-

Es considera que els efectes principals a tenir en compte són els següents:

a).- En el moment de la construcció:

-Remenament de terres, amb perill greu d'erosió, principalment a les vores de l'Onyar i al sector de les estribacions de les Gavarres, de Quart a Campdorà. Aquest perill pot ser agreujat per la possibilitat de pluges torrencials, de difícil previsió en el temps, però altament probables atesa la durada del període d'execució.

-Variacions temporals de la xarxa hidrogràfica, com a conseqüència del remenament ocasionat per maquinària pesada malgrat que el projecte prevegi canalitzacions temporals de drenatge en el moment d'execució de l'obra.

-Disminució de la qualitat del sòl a totes les àrees afectades per remenaments i emmagatzaments de terres i instal·lació de plantes asfàltiques i d'O.F. S'inclouen també camins temporals d'accés de maquinària.

b).- De manera permanent:

-Possibilitat de canvis importants a la xarxa d'aigües subterrànies, que pot afectar el cabal d'algunes fonts, com la Font del Ferro o la Font dels Lleons.

-Canvis importants a la xarxa d'aigües superficials, especialment significatius en el cas de la canalització del Torrent de la Mina.

-Canvi definitiu d'usos del sòl al llarg del traçat.

-Desestabilització gravitacional de vertents, especialment els de naturalesa esquistosa, amb el conseqüent augment de la tendència a les esllavissades.

3.3.- Incidències sobre la flora i la vegetació.-

Els efectes són considerats tots de tipus permanent, bé que en el moment de la construcció poden ser agreujats considerablement, i alguns poden ser corregits, excepte dins de l'àrea específica del traçat. Cal considerar com a bàsics:

-Destrucció efectiva de la vegetació per atalussaments, abocaments, desmunts, emmagatzaments de terres i plantes asfàltiques i d'O.F.

-Canvi d'usos i disminució de la qualitat del sòl. Possibles dificultats tècniques de repoblació sobre talussos massa grans, d'excessiu pendent i previsiblement sense horitzons orgànics i amb afloraments de la roca mare.

-Augment del risc d'incendi, principalment a la zona de les Gavarres com a conseqüència d'una major freqüentació humana, i dels herbeis secs que és previsible s'instal·lin a les voreres del traçat de la Variant.

-Ruderalització de les àrees remenades i abocaments.

Les diverses alteracions es preveuen particularment importants al sector de la Bauma, amb boscos ben constituïts, a les àrees de ribera i, en general, a tots els sectors ombrívols que duen una coberta vegetal més important.

3.4.- Incidències sobre la fauna.-

Són considerades a la seva totalitat de tipus permanent.

-Destrucció física d'individus, que afecta principalment a les espècies menys mòbils i més territorials.

-Efecte barrera, amb possibilitat d'aïllament i extinció de poblacions fragmentades.

-Mort per atropellaments, lleugerament minimitzat en tractar-se d'una variant tancada, però que afectarà igualment les espècies de petit tamany. Són especialment sensibles en aquest sentit els amfibis en migració reproductora, els rèptils que cerquen l'escalfor de l'asfalt i, en general

tota la fauna d'estrategia defensiva passiva i, en particular *Erinaceus europaeus*.

- Limitació de l'àrea efectiva de supervivència i cria. Incidència important en espècies territorials.

- Destrucció de biòtops, especialment important en el cas dels d'escassa superfície com són els de caire més humit. Afecta sobretot espècies al límit de la seva àrea de distribució i requeriments ambientals molt concrets.

- Afavoriment d'espècies antropòfiles, agreujada per la possible aparició d'abocadors incontrolats a peu de carretera i, al menys temporalment, d'espècies heliòfiles en àrees deforestades.

3.5.- Incidències sobre el paisatge, l'activitat humana i la qualitat de vida.-

Són considerades totes de caire permanent. Hom considera especialment significatives les següents:

- Suburbialització al llarg de tot el traçat i àrees properes. Significatiu en indrets ja prou degradats en aquest sentit com La Creueta, Vilarroja i Font de la Pòlvora.

- Afectació d'àrees tradicionals d'esbarjo.

- Contaminació atmosfèrica. Els gasos, fums i pols resultants de la circulació de vehicles, que actualment són molt reduïts, es veuran notablement incrementats i de forma permanent per la circulació de milers de vehicles diaris, amb un notable augment de la contaminació per òxids, partícules sòlides, hidrocarburs no cremats i almenys temporalment, plom. Durant el període de construcció de l'obra a l'Estudi de Repercussió Ambiental es preveuen mesures correctores.

- Els sorolls i vibracions augmentaran notablement. Els que es produiran durant la realització de l'obra segons l'Estudi de Repercussió seran minimitzats.

- Afectació del traçat i de les activitats dels Itineraris de Natura de la Vall de Sant Daniel.

- Alteració paisatgística notable, visible des d'indrets tradicionalment freqüentats pels gironins: Passeig Arqueològic, Torre Gironella, Les Pedreres, Les Creus i Muntanya de la O, nucli de Sant Daniel i especialment Montjuïc. .

4.-MESURES CORRECTORES.-

4.1.- Consideracions generals.-

Les mesures aquí proposades no evitaran de cap de les maneres l'impacte global de la Variant, sinó que tant sols pretenen minimitzar-lo, un cop aquesta sigui construïda.

D'altra banda és evident que altres alteracions no previstes necessitin també de l'oportuna correcció, pel que es fa imprescindible un

seguiment i un control per part de tècnics en medi ambient, els qual haurien de tenir capacitat decisòria a la direcció de l'obra. Aquest seguiment hauria de perllongar-se al menys durant deu anys, fins que la regeneració, natural o artificial, fos ja ben accelerada.

Es evident la dificultat de trobar solucions efectives a determinats problemes, principalment als derivats dels emmagatzaments temporals de terres i abocament de les sobrants, atesa la magnitud dels volums.

Hom considera vital l'aplicació efectiva del Pla Especial de Protecció de la Vall de Sant Daniel, i el seguiment estricte de la seva normativa al llarg de tot el procés de construcció.

Aquesta Comissió proposa no només una lectura gens restrictiva de la Normativa del Pla, sinó fins i tot, i atesa la magnitud de l'obra, l'adopció de posicions encara més conservacionistes.

Així mateix fora recomenable que el tractament donat a la Vall es fes extensiu a la totalitat del traçat.

4.2.- Modificacions substancials del Projecte.-

En opinió d'aquesta Comissió s'haurien d'adoptar una sèrie de modificacions substancials al Projecte, difícilment assumibles, però que sens dubte incidirien molt favorablement en l'impacte global i que no podem deixar de senyalar:

- Donades les dificultats tècniques del projecte a la Bauma, d'estabilitat del substrat i la incidència negativa sobre el medi, es proposa la supressió de l'enllaç amb la carretera de Palamós, i aprofitament per aquest fi del de Medinyà. La connexió amb l'esmentada carretera s'hauria de resoldre amb un vial i un nou pont sobre el Ter, a l'alçària de l'entrada de Celrà per l'Est (el nou vial podria funcionar també com a variant de Celrà). S'evitaria el fort impacte sobre la Bauma (un dels que considerem més greus de tot el traçat).

- Substitució els talussos del P.K. 7+500, 9+900 i 10+000 per viaductes, atesa l'altitud i el fort impacte visual que produeixen, tot i que implicaria un excedent encara més gran de materials de desmunt.

- Canvi de les O.F. 11.2, 11.5 i 12.1 per ponts més amples. Donaria més sortida a la xarxa torrencial, no tallaria camins actuals de desembosc i ajudaria a evitar la fragmentació de les comunitats faunístiques.

- Aprofitament de la carretera dels Àngels per l'accés a la de Sant Feliu.

4.3.- Actuacions dins del procés de construcció i correccions posteriors.-

El Projecte de la Variant presenta diversos aspectes que en principi, tot i que estan profundament imbricats, poden considerar-se per separat. A

continuació enumerem aquells que representen modificacions del medi actual amb les mesures de protecció que caldria emprendre.

4.3.1.-Aspectes tècnics que tenen a veure amb la construcció i que haurà de tenir en compte el contratista.-

4.3.1.1. Limitar la discrecionalitat de la Direcció Facultativa de l'obra. Incorporació d'un Tècnic en Medi Ambient a la seva direcció.

4.3.1.2. Als efectes de minimitzar l'impacte de la deforestació i els moviments de terra, dividir l'obra en tres trams, de manera que es redueixi el termini de 24 mesos previst al projecte des de que comença la deforestació fins a la reforestació. El risc de tenir trinxeres obertes durant dos anys és excessiu donat el caràcter torrencial de les precipitacions als països mediterranis.

D'altra banda, existeix la possibilitat de què problemes tècnics relacionats amb l'estabilitat del talussos, retardin els plaços d'execució previstos inicialment. Aquests problemes es poden donar als PP.KK. 8+000-8+240, 11+700-12+350 i 12+900-14+000.

4.3.1.3. La ubicació del parc de maquinària i de les plantes asfàltiques i d'O.F. no pot ser a la Vall de Sant Daniel ni a la Bauma. Un dels llocs podria ser, sense que sigui definitiu, entre la carretera dels Àngels i el barri de Vilarroja.

4.3.1.4. Segons els càlculs de desmunts i terraplens del Projecte, es preveu un excedent de més de 100.000 metres cúbics de roques i materials sobrants. En cap cas aquests materials podran dipositar-se a la Vall de Sant Daniel (art. 60 del Pla Especial). Poden dipositar-se en indrets on s'han fet extraccions, erms o camps abandonats, previ acord amb el propietari i amb el compromís d'executar-hi un pla de restauració de la vegetació.

4.3.1.5. Durant la construcció dels falsos túnels a la Vall de Sant Daniel, la terra vegetal i les roques poden depositar-se, previ acord amb el propietari, en els erms veïns que varen patir l'incendi de 1983, mai en àrees forestals. A les zones afectades pels dipòsits temporals de terres s'hi farà un pla de reforestació immediata.

S'ha de preveure un emmagatzematge diferenciat de la terra vegetal per a la seva posterior reutilització.

4.3.1.6. Tal com consta a l'Estudi de Repercussió Ambiental s'ha d'impedir el pas de vehicles i maquinària de les obres pel Barri Vell-Vall de Sant Daniel.

4.3.1.7. Durant l'execució de l'obra s'ha de garantir el manteniment de la circulació als camins tradicionals de la Vall.

4.3.1.8. S'ha d'evitar la possible aplicació de formigó projectat als talussos. Per a la seva fixació o estabilització es buscarà l'aplicació d'altres tècniques.

4.3.1.9. Cal garantir l'us de correctors de pols eficaços en la maquinària de les plantes d'aglomerat i el rec dels materials de desmunt i en tots aquells elements de l'obra que en puguin fer en quantitats significatives.

4.3.1.10. Qualsevol modificació del projecte inicial haurà de tenir presents també aquests punts.

4.3.2.- Aspectes relacionats amb la població humana.-

4.3.2.1. Caldrà la confecció d'un pla per l'establiment de pantalles acústiques amb les espècies vegetals previstes a la normativa de protecció.

4.3.2.2. Tot i que inicialment és una variant tancada, caldra evitar, amb l'oportuna vigilància, la proliferació d'abocadors incontrolats al llarg del seu traç.

4.3.2.3 És importantíssim la revegetació immediata dels atalussaments tant per la percepció paisatgística, com pel seu paper en la protecció del sòl i per ser l'inici de la restauració del medi vegetal.

4.3.3.- Aspectes relacionats amb el medi geològic.

4.3.3.1. L'augment de l'erosió i el perill d'esllavissaments serà major durant el període d'execució de l'obra (que ja s'haurà dividit en tres fases). En aquest sentit caldrà la repoblació vegetal dels talusos de forma immediata a la seva realització. Cal considerar la possibilitat de pluges intenses de règim mediterrani a qualsevol moment de l'obra (p.ex. el gener de 1977 es van enregistrar 233mm de pluja en 24 hores) i agafar amb reserves les precipitacions màximes calculades en el Projecte per a períodes de retorn, ja que es basen en una sèrie de 43 anys.

4.3.3.2. L'efecte sobre les fonts actuals de la Vall de Sant Daniel és imprevisible: caldrà un control de la qualitat de les aigües durant i després de l'execució de l'obra (art. 86 del Pla Especial, referent al manteniment, millora i recuperació de les fonts).

4.3.3.3. Cal respectar els llits fluvials i les torrenteres (art. 86 del P.E.): en el cas de viaductes s'han de retirar els possibles abocaments de runes o formigó dels llits fluvials i fons de vall, i preveure l'oportuna regeneració. Les canonades hauran de ser, com a mínim, de 1 m de diàmetre, i a ser possible d'un perfil adient per permetre el pas d'una persona per retirar eventuais sediments que dificultarien el drenatge.

4.3.3.4. Finalment ens permetem plantejar un fonamentat temor de que les dificultats tècniques derivades de la naturalesa geològica del terreny retardin o si més no encareixin l'obra. Cal preveure que de cap manera esdevingui una obra que es comenci i s'abandoni, al menys temporalment.

4.3.4.- Aspectes relacionats amb la vegetació.-

4.3.4.1. De cares a combatre efectivament el risc d'incendi forestal, incrementat pel pas de la Variant, caldria l'establiment immediat d'una xarxa d'hidrants al llarg del seu traç. Interessa també en aquest sentit que les repoblacions a l'Est de la traça es facin amb planifolis, i sempre que el sòl i l'orientació ho permetin, amb caducifolis.

4.3.4.2. Pels motius ja exposats anteriorment, i per tal de restaurar la vegetació, caldrà recuperar la coberta vegetal del territori afectat, operació a la qual poden diferenciar-se les següents parts:

-Estabilització immediata dels talussos i desmunts amb les tècniques modernes d'hidrosembra, operació a la que el projecte hi destina 9 milions i que potser no seran suficients. L'operació es realitzarà amb llavors de gramínees i espècies rizomatoses que estabilitzin el sòl, juntament amb materials estabilitzants.

Aquest tractament es farà extensiu a les zones de recobriment dels falsos túnels, i també a la franja de seguretat de 10 metres de cares a proporcionar una coberta vegetal inicial; tot i que mes tard's hi poden prendre mesures de repoblació amb espècies arbustives, preveiem una colonització natural i progressiva.

-Enjardinament dels talussos i a les zones d'enllaç. Caldrà la confecció d'un pla d'enjardinament concret, que consideri la normativa al respecte del Pla Especial de Sant Daniel, i que contempli no només el possible embelliment, sinó també les possibilitats de supervivència de les espècies. Per aquesta operació el Projecte hi destina 13,4 milions de pessetes.

-Al mateix pressupost, el Projecte destina 40 milions per a la Vall de Sant Daniel. Aquests s'han d'utilitzar per a reforestació de territoris afectats pel traçat: talussos, cobertes de falsos túnels, dipòsits temporals de terres, etc. La reforestació, però, s'hauria de fer extensiva a la Bauma, a les ribes de l'Onyar i als territoris de la Vall que han patit incendis succesius.

4.3.4.3. La reforestació es farà segons els criteris establerts a l'annex 16 del Projecte del M.O.P.U., adaptats a l'article 10.10 del Pla Especial i al Capítol II (annex 1) de la Normativa Adicional del mateix Pla, amb la modificació de que el "Pla de Reforestació" obligatori vindrà concretat en un plànol 1/1000 i no 1/5000 com és preceptiu. Es recomana considerar la cartografia de vegetació del referit Pla Especial per a la confecció del projecte de reforestació.

Un cop confeccionat el pla i estimades les quantitats necessàries de cada espècie, caldrà assegurar-ne el subministrament, encarregant als vivers els planters d'espècies autòctones.

4.3.5.- Aspectes relacionats amb la fauna.-

4.3.5.1. Cal el manteniment del màxim d'àrees de pas pels animals, amb canonades de diàmetre el més gran possible, i en tot cas mai inferior a 1 m.

4.3.5.2. Cal evitar els escalonaments a les canalitzacions de les rieres i torrenteres, per tal de permetre els desplaçaments dels organismes aquàtics.

4.3.5.3. Cal evitar les arquetes col·lectores en els desguassos, ja que actuen com a trampes pels animals.

4.3.6.- Altres aspectes.-

4.3.6.1. Es considera bàsic la promoció immediata del Patronat previst al Pla Especial de Protecció de la Vall de Sant Daniel.

4.3.6.2. Cal la prohibició taxativa de publicitat (cartells o d'altra forma) en tot el tram gironí de la Variant. Correspon a l'art. 70 del Pla Especial, que es farà extensiu a tot el terme municipal.

4.3.6.3. El Projecte preveu un 1% destinat a la "conservación o enriquecimiento del Patrimonio Artístico Español". Són 39,8 milions de pessetes que, segons la proposta inicial del l'Estudi de Repercussió Ambiental podrien invertir-se en un centre de recerca. Sobre aquesta possibilitat, la Comissió emet un informe apart.

4.3.6.4. La Comissió Tècnica de seguiment de l'obra, proposada a l'estudi de repercussió ambiental i reordenació ecològica de J. Senent-Josa, pot assumir, entre altres, les tasques següents:

- a. Fer el seguiment estricte de l'adequació entre el pla d'obra aprovat i la seva execució.
- b. Vigilar el compliment de les mesures correctores aprovades.
- c. Informar i proposar solucions sobre aquells problemes medioambientals que es puguin presentar.
- d. Ser informada periòdicament (setmanalment, per exemple) de totes les incidències de l'execució de l'obra.

Aquesta Comissió haurà d'actuar coordinadament amb el Tècnic en Medi Ambient encarregat pel Ministeri del seguiment de la construcció de la variant.

Per formar aquesta Comissió es pot seguir les recomenacions fetes per l'estudi de repercussió ambiental ja citat.

4.3.6.5. Cal endegar les accions oportunes per a la promoció efectiva del Parc Natural de les Gavarres.

4.3.6.5. Es considera necessària l'obtenció de partides complementàries del M.O.P.U., destinades a l'aplicació efectiva del Pla Especial de Sant Daniel. Són considerades primordials les destinades a

reforestació i compra de terrenys, no només a la Vall sinó al llarg de tot el traçat.

5. CLOENDA. -

L'anàlisi fet per aquesta Comissió del Projecte de Variant de Girona no és, ni molt menys, exahustiu i així ho reiterem. D'altra banda les mesures correctores proposades tampoc evitaran l'impacte derivat de la construcció de la carretera. Hom pretén tant sols minimitzar-lo dins del possible i amb les millors intencions.

El que es proposa en aquest informe, és considerat com el mínim imprescindible per evitar alteracions molt greus i irreversibles. Com que tampoc no hi ha garanties d'acceptació per part del M.O.P.U. i, en conseqüència aquesta Comissió no es responsabilitza de la decisió política final ni de l'acceptació del Projecte que considera, per l'anàlisi que n'ha fet, particularment atemptatori contra amplis sectors de Campdorà, Sant Daniel, ribes de l'Onyar i d'altres indrets fora del Terme Municipal de Girona.

Xavier Gassiot i Matas
Joan Miró i Atmetller
Lluís Motjé i Costa
Lluís Polo i Albertí
Lluís Vilar i Sais

Girona, abril de 1989.-